

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og skattanefnd
b/t Eiríks Áka Eggertssonar
nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 4. maí 2011.

Efni: Frumvarp til laga um breyting á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum (704. mál).

Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp sem felur í sér breytingar á ákvæðum laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða vegna hæfi stjórnarmanna og framkvæmdarstjóra og ákvæða um fjárfestingarheimildir.

Viðskiptaráð Íslands fangar þeirri endurskoðun á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóð sem ofangreint frumvarp felur í sér og er í samræmi við þær breytingar sem hafa verið gerðar á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, og lögum um váttryggingastarfsemi, nr. 56/2010. Frumvarpið felur í sér breytingar sem eru þarfar á þáttum núgildandi laga og þá sérstaklega hvað varðar hæfi stjórnarmanna og framkvæmdarstjóra. Þrátt fyrir að breytingarnar séu þarfar er ástæða til að koma á framfæri nokkrum athugasemdum við framsetningu þeirra.

Athugasemdir ráðsins snúa fyrst og fremst að þeim breytingum sem gerðar eru á hæfiskröfum stjórnarmanna og framkvæmdarstjóra. Eðlilegast væri að þær breytingar sem gerðar eru á hæfisskilyrðum í ofangreindu frumvarpi væri í sem mestu samræmi við þær breytingar sem gerðar hafa verið á fyrrgreindum lögum. Þetta er allt starfsemi sem lýtur eftirliti Fjármálaeftirlitsins og varða almannahagsmuni og er þessháttar að ríkar kröfur verða gerðar til stjórnarmanna og framkvæmdarstjóra. Þær breytingar sem ofangreint frumvarp felur í sér eru þó ekki í nægilegu samræmi við þær breytingar sem gerðar voru á fyrrgreindum frumvörpum og verður því farið stuttlega yfir það misræmi hér.

Ákvæði 1. gr. frumvarpsins varðar hæfi stjórnarmanna og framkvæmdarstjóra, til að hafa ákvæðið skýrt og gagnsætt í samhengi annarrar löggjafar væri réttast að það væri með sama hætti sett fram og sambærileg ákvæði í fyrrgreindum lögum. Nokkur atriði er það sem vantar í ákvæði frumvarpsins, líkt og búsetuskilyrði og háttsemi úr fyrri störfum. Mismunandi krafa til menntunar og hæfis er gerð til stjórnarmanna annars vegar og framkvæmdarstjóra hins vegar, eru sama krafa er gerð til þeirra í fyrrgreindum lögum. Lagt er til að þetta verði lagfært ásamt öðru misræmis eins og við á til samræmis við fyrrgreind lög, einnig er lagt til að breytingar verði gerðar á uppröðum innan ákvæðisins til samræmis.

Viðskiptaráð leggur til eftirfarandi breytingar á 1. gr. frumvarpsins og eru tillögur að breytingum undirstrikaðar, yfirstrikuð ákvæði hafa verið færð til innan greinarinnar:

Stjórnarmenn skulu vera búsettir í aðildarríki eða ríki sem er aðili að Efnahags- og framfarastofnuninni (OECD). Framkvæmdarstjóri skal vera búsettur í aðildarríki. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að veita undanþágu frá búsetuskilyrðum. Stjórnarmenn og framkvæmdastjórnar lífeyrissjóða skulu vera lögráða og hafa óflekkað mannorð og mega ekki á síðustu fimm árum hafa verið úrskurðaðir gjaldþrota. Þeir mega ekki í tengslum við atvinnurekstur hafa hlotið dóm á síðustu tíu árum fyrir refsiverðan verknað samkvæmt almennum hegningarlögum, samkeppnislögum, lögum um hlutafélög,

einkahlutafélög, bókhald, ársreikninga, gjaldprotaskipti o.fl. eða ákvæðum laga er varða opinber gjöld, svo og sérlögum um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármála starfsemi. Fjármálaeftirlitið setur reglur um fjárhagslegt sjálfstæði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra.

Stjórnarmenn og framkvæmdastjórar skulu vera fjárhagslega sjálfstæðir og búa yfir nægilegri þekkingu og starfsreynslu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhlýðilegan hátt, m.a. hafa þekkingu á þeirri starfsemi sem viðkomandi lífeyrissjóður stundar. Þeir mega ekki hafa sýnt af sér háttsemi í fyrri störfum sínum sem qefur tilefni til að draga í efa hæfni þeirra til að standa fyrir traustum og heilbrigðum rekstri eða að þeir muni hugsanlega misnota aðstöðu sína eða skaða félagið. Fjármálaeftirlitið setur reglur um fjárhagslegt sjálfstæði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra og um hvernig staðið skuli að hæfismati.

Stjórnarmenn í lífeyrissjóðum mega ekki eiga sæti í stjórn annars eftirlitsskylds aðila eða aðila í nánnum tengslum við hann né vera starfsmenn eða endurskoðendur annars eftirlitsskylds aðila eða aðila í nánnum tengslum við hann. Stjórnarmenn lífeyrissjóðs mega ekki sinna lögmannsstörfum fyrir annan lífeyrissjóð. Starfsmönnum lífeyrissjóðs er ekki heimilt að sitja í stjórn hans.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. getur stjórnarmaður eða starfsmaður lífeyrissjóðs tekið sæti í stjórn fjármála fyrirtækis sem er að hluta eða öllu leyti í eigu lífeyrissjóðsins og sinnir eingöngu þjónustuhlutverki fyrir lífeyrissjóði. Stjórnarseta samkvæmt þessari málsgrein skal háð því að hún skapi ekki, að mati Fjármálaeftirlitsins, hættu á hagsmunaaðrekstrum á fjármálamarkaði.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. getur starfsmaður annars eftirlitsskylds aðila tekið sæti í stjórn lífeyrissjóðs ef hann er kosinn eða skipaður úr hópi sjóðfélaga. Stjórnarseta samkvæmt þessari málsgrein skal háð því að hún skapi ekki, að mati Fjármálaeftirlitsins, hættu á hagsmunaaðrekstrum á fjármálamarkaði eða dragi úr trúverðugleika stjórnar lífeyrissjóðs. Skal þar m.a. horft til stöðu þeirra starfsmanna sem um ræðir hjá eftirlitsskyldum aðila.

Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. er stjórnarmanni í lífeyrissjóði heimilt að sitja í stjórn annars lífeyrissjóðs að fengnu samþykki Fjármálaeftirlitsins.

Lífeyrissjóður skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu um skipan og síðari breytingar á stjórn og framkvæmdastjóra. Þá skal lífeyrissjóður tilkynna Fjármálaeftirlitinu um skipan í stjórn fjármála fyrirtækis á grundvelli 3. mgr. Tilkynningar þessar skulu berast Fjármálaeftirlitinu án tafar og þeim skulu fylgja fullnægjandi upplýsingar til þess að hægt sé að meta hvort skilyrðum greinarinnar sé fullnægt.

Eftirfarandi skal færast í nýja grein:

Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins og skal hann fara eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem sjóðstjórn hefur gefið. Ráðstafanir sem eru óvenjulegar eða mikils háttar getur framkvæmdastjóri aðeins gert samkvæmt heimild frá sjóðstjórn.

Framkvæmdastjóra er óheimilt að taka þátt í atvinnurekstri nema að fengnu leyfi stjórnar. Eignarhlutur í fyrirtæki telst þátttaka í atvinnurekstri nema um sé að ræða óverulegan hlut sem ekki veitir bein áhrif á stjórn þess.

Fjármálaeftirlitið setur reglur um hvernig staðið skuli að hæfismati.

Til viðbótar framangreindum skilyrðum skulu stjórnarmenn búa yfir nægilegri þekkingu og starfsreynslu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhlýðilegan hátt.

Menntun, starfsreynsla og starfsferill framkvæmdastjóra lífeyrissjóðs skal vera með þeim hætti að tryggt sé að hann geti gegnt stöðu sinni á forsvaranlegan hátt.

Um hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra lífeyrissjóðs til meðferðar máls fer eftir ákvæðum II. kafla stjórnsýslulaga.

Aðrar þær breytingar sem ráðið leggur til á frumvarpinu er ákvæði vegna góðra stjórnarháttanna. Í lögum um fjármála fyrirtæki var bætt við ákvæði vegna leiðbeininga um stjórnarhætti og er full ástæða til að mæla

fyrir slíku ákvæði hér. Ákvæði sem þetta gerir kröfu um að viðkomandi lífeyrissjóður fylgi viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti og m.a. birti árlega yfirlýsingu um stjórnarhætti sína.

Viðskiptaráð leggur til að eftirfarandi ákvæði verði bætt við frumvarpið:

□ *Lífeyrissjóðum ber að fylgja viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja. Í því skyni skulu þau m.a. birta árlega yfirlýsingu um stjórnarhætti fyrirtækisins í sérstökum kafla í ársskýrslu og/eða gera grein fyrir stjórnarháttum á vefsíðu lífeyrissjóðsins og birta þar yfirlýsingu um stjórnarhætti sína.*

Að lokum verður að beina sjónum að mikilvægi þess að stjórnir séu skipaðar fjölbreyttum einstaklingum, hvort sem litið er til menntunar, reynslu eða kyns viðkomandi. Hvað ofangreint frumvarp ræðir þá skortir á að þetta sé fulltryggt, meðal annars með lágmarksfjölda stjórnarmanna í stjórnum lífeyrissjóða. Einnig verður að líta til kynjahlutfalla í þeim stjórnnum sem um ræðir. Ákvæði hefur verið tekið upp í lögum, t.d. lögum um hlutafélög, sem kveða á um lágmarkshlutfall kynja í stjórnnum og tekur það gildi árið 2013. Fyrir setningu þess ákvæðis var gerður samstarfssamningur milli Viðskiptaráðs Íslands, Samtaka atvinnulífsins og Félags kvenna í atvinnurekstri með það markmið að jafna hlutfall kynja í stjórnnum svo ekki verði undir 40%. Þó ótímabært sé að bæta slíku ákvæði við frumvarpið hér þar sem ekki hefur hlotist reynsla af ákvæðinu, þá er rétt að hafa löggin með í þeirri endurskoðun sem hlýtur að þurfa eiga sér stað á ýmsum lagabálkum út frá þeim árangri sem vinnst af átaki um jöfnun kynjahlutfalls í stjórnnum.

Viðskiptaráð leggur til að frumvarpið nái fram að ganga að teknu tilliti til ofangreindra athugasemda.

Virðingarfyllst,

Þórdís Bjarnadóttir
Lögfræðingur
Viðskiptaráð Íslands